הכל ממירין פרק ראשון תמורה

י.

מסורת הש"ס

אמר רבא א"ב. פירוש לו מקדים עושה תמורה מלינו ליכור ושותפין עושין תמורה כגון דשוו שליחא לאקדושיה ג) אבל לא מלינו למימר לו מתכפר עושה תמורה מלינו לבור ושותפין עושין תמורה כגון (ג) דאיתקדום בהמה להתכפר בה ימידי דיכין דימיד מתכפר בה לאו דלבור היא אלא דיחיד: **איתמר בר פדא.** זהו בר פדא בן אחומו של בר קפרא כדאיתא פ' קמא דמעילה (דף ד:) א"ל בר קפרא לבר פדא בן אחומו ראה מה אמה שומלני למחר בב"ה ואין זה בן פדא דבן פדא הוא ר"א בן פדא: **ואין** קדושה חלה על העוברים. אפ"ס הקדים עובר במעי אמו בהמת חולין אינו קדוש ליקרב ואי מקריב ליה כשנולד ולא אקדשיה משנולד מייתי חולין בעזרה ואם הפרים חטאת מעוברת לא הוו כשתי חטאות דאחריות דעובר מכח אימיה הוא דקדים ולא מכח עצמו והוי כולד חטאת ולימתה אזיל וכן לכל דבריו הרי הוא כולדות קדשים ולא כתמילת הקדש: **ורבי** יוחנן אמר קדושה חלה על העוברין. ואם הקדים עובר במעי אמו חולין קדים לג) ואם הפרים חטאת מעוברת הוי כמפרים שתי חטאות דאחריות ולא הוי כולד חטאת אלא הולד קדושתו קדושה הפה מכח האדם ולא מכח האם לג) אלא מינו ולד חטאת לאזיל למיתה אלא במקדים

חטאת ליקנים ועיברה:

ואוזדא רבי יוחנן לטעמיה (לד)[בו'] רצה בוולדה מתכפר. פירוש ואין לריך קדושה אחרת והוי כמפרים שתי חטאות דאחריות שמע מינה דאין ליה לר' יוחנן קדושה חלה על העוברין דאי סלקא דעתך דאין קדושה חלה יעטרך קדושה אחרת אחר שנולד אבל אין לפרס מדלא אזיל למיתה שמע מינה דקדושה חלה והא לה) ז(לא) אפשר לומר דאף ע"ג דאין קדושה חלה על העובר אפילו הכי לא אזיל הולד למיתה דשמעינן ליה לר' יוחנן דאין ליה שייכו משויר ואי אמר על בהמה של חולין הא קדם וולדה חולין הרשות בידו דעובר לאו ירך אמו הוא וכן מפרש הש"ס לקמן פ' כילד מעבירין (דף כה.). אלא עיקר ההוכחה הוא דמדקאמר רצה בוולדה מתכפר ומשמע דאין לריך לאקדושיה זימנא אחריתי אחר שנולד דמשהקדים אפ"ס הולד קדוש על פיו ולא מכח האם וק"ק מה שפירש רש"י ז"ל לבר פדא דאמר אין קדושה חלה על העוברין ונפקא מינה דאם הפרים חטאת מעוברת הוה ליה ולד חטאת

ולימתה אזלא מגלן דלמא אף על גב דאין קדושה חלה לא אזיל למיתה דשמא אית ליה שייכו משויר ולאו ירך אמו הוא ט) כדפירשנו וי"ל דע"כ אית ליה לבר פדא דשייכו אינו משויר דאם לא כן מקשה ליה ממתני' ט) (ולד שלמים) פרק כילד

מתני' אבל לא שליטין בהן. ע' לקמן דף כ: ע"א תוס' ד"ה מהו דתימא:

הגהות הגר"א

[א] גב' אחר. ל"ל אחר. כיון דאותה קדושה קדים כו'. ל"ל הכל מ"ש: [ב] רש"י ד"ה חדש וד"ה אל"ל וד"ה מהו שיכים לדף ט: [ג] ד"ה מהו. ופירושי מפרש. פי' ככר פירסמו שם: [ד] ד"ה אין קדושה וכו' וכן לכל דבריו. ל"ל בכל דבריו פי' בשאר קדשים:

רבינו גרשום

(מקדיש מוסיף חומש או מחכפר מוסיף חומש כגון שהקריב אחד קרבן לפשוי חובתו של חבירו ואם רוצין לפדותו המקדיש או המתכפר אי זה חייב להוסיף חומש: כגון דשוו שבור שליח או שותפין ואמרו לשליח זיל אקריש לן בהמה ואי מקריש לצורך אחד עושה תמורה האי מקדיש נמי דהוי יחיד עביד תמורה וכיון דדבים נינהו לא עבדי תמורה: ועוד מיהא שמעינן דאמר רב נחמן כו'. וכי נזיר נידון בהשג ידו והלא אין בו קרבן עולה ויורד אלא קרבנו לה: על נזיר היינו שהשג הוא משלו מלבד אשר תשיג ידו שהשיגו אחרים והפרישו לו משל להם למאי הלכתא קאמר אי לענין כפרה דמאי מכפר מפתח בשל אחרים פשיטא דמאי מכפר דמתנה קא יהבי אלא לענין תמורה קאמר והכי קאמר הפרישו כו': מאי הוי עלה לרב נחמן ת"ש דאמר ר' אבהו כו'. [טובת הנאה שלו של תורם דמצי למיתב דינר מישראל למיתבא לבן בתו כהן]: אין ממירין לא אברין. של קדשים בעוברין של חולין ולא אברים ועוברין של קדשים בשליטין של חולין דלא חסיס קדושה תמורה בחד אבר לחוד כשהוא כתובר לגוף הבהמה ולא אמר כלום וכן נמי לא שליטין בהן: ר' יסי אומר ממירין אברים בשליטין. דקסבר כיון דאמר רגלה של זו של (קדשים) (חולין) תהא תחת זו פשטה קדושה תמורה בכל הבהמה והיא תמורה דהא רגלה של זו עולה כו': ולא שליטין בהן. דאין בהמה של (קדשים) (חולין) נחפסת בתמורה באבר אחד של (חולין) (קודש) או בעובר של (חולין) (קודש). ולא אמר כלום. בן פדא אומר אין קדושה חלה על העוברין אם אמר אחד על בהמת מעוברת של חולין תהא עוברה קדש אין קדושה חלה עליו ור' יוחנן אמר קדושה

מ) ר"ל דאותה קדושה אינו מוסיף חומש ואם תימצא לומר הדין גוף ג) [א] אחד כיון דבאותה קדושה ט)קאים ג) (ב) ט)מוסיף חומש אלא נתכפר באחר וניתק זה לעולה מהו כי ט)מוסיף חומש באותו הגוף באותה אבל בקדושה אחרת לא או דילמא כיון דאותו הגוף הוא ז)מוסיף חומש תיקו בעי רמי בר חמא מקדיש מוסיף חומש או ד) מכפר מוסיף חומש אמר רבא אמר קרא ¹ואם המקדיש יגאל את ביתו ^מקדיש ולא מתכפר בעי רמי בר חמא מקדיש עושה תמורה או מתכפר עושה תמורה אמר רבא ה) אם כן מצינו ציבור ושותפין עושין תמורה כגון דשוו שליח לאקדושי ועוד דאמר רב נחמן אמר ו) רב הונא תנא ²קרבנו לה' על נזרו ז) מלבד אשר תשיג ידו וכי נזיר נידון בהשג יד הא כיצד קרבנו לה' על נזרו שהפריש משלו מלבד אשר תשיג ידו שהפרישו לו אחרים למאי הילכתא אילימא לענין כפרה ³פשיטא דמכפר ליה ח) אלא לענין תמורה והכי קאמר ט)אף כשהפרישו לו אחרים עושה תמורה שמע מינה בתר מתכפר אזלינן לא ט) לענין ¹תמורה ודקא קשיא לך מתנה דקא יהבין ליה אי לאו דרבי רחמנא ²מלבד אשר תשיג ידו הוה אמינא גזירת הכתוב הוא קרבנו מדידיה הוא דמכפר מדאחרים לא קמ"ל ¹ מאי הוי עלה תא שמע ¹דאמר ר' אבהו אמר רבי יוחנן מקדיש מוסיף חומש ¹ומתכפר עושה תמורה ח) ¹תורם משלו על של אחרים טובת הנאה שלו מ"ט אמר קרא ³את כל מעשר תבואתך ונתת וגו': **מתני'** ט)ואין ממירין לא אברין בעוברין ולא עוברין באברים ולא עוברין ואברים בשלימים ולא שלימים בהן רבי יוסי אומר ממירין אברים בשלימים ^אבל לא שלימים בהן ט)א"ר יוסי יב) והלא במוקדשין האומר רגלה של זו עולה כולה עולה אף כשיאמר רגלה של זו תחת זו תהא כולה תמורה תחתיה: **גמ'** אתמר בר פדא אמר אין קדושה חלה על עוברין ורבי יוחנן אמר ¹קדושה חלה על עוברין ואזדא רבי יוחנן לטעמיה ¹דאמר רבי יוחנן ²הקדיש חטאת מעוברת וילדה רצה בה מתכפר רצה בוולדה מתכפר וצריכא דאי אשמעינן בהך קמייתא התם הוא דאקדשיה לעוברה

לעוברה

אוהו. גליון לומר שאם עני הוא ואינו יכול להפרישו משלו ותשיב ידו שאחרים יתנו לו שיביאנו: כב) ולא ביד מי שתרם אות ל' נמחק: כג) מעשר תבואתך וגו': כד) מי שנטל המעשר אות ר' נמחק: כה) ולא עוברין תיבת ואין נמחק: כו) תמורה בהמת אות ה' ותיבת תחת נמחק: כז) והוא כולה תמורה: כח) במעי אמו אינו תיבת בהמה נמחק: כט) מתות ובהכי נמירי: ל) לאקדושיה להתכפר בה הם הוא שליח ימיר בה אע"פ שהוא קרבן צבור ובשלהי פרקין הני יצאו קרבנות צבור שאפילו יחיד אין עושה בהם תמורה: לא) ע"י בהשמטות בסוף המסכת: לב) קדיש ואע"ג שאסור להפרישו מחוסר זמן מ"מ בעוד שהוא במעי האם מותר כדמפרש בסמוך ראם: לג) האם ואע"ג דלא פירש בסתמא הוא קדוש שמדעת האדם בסתמא שיהא הולד כמו האם וא"כ לר' יוחנן לא: לד) לטעמיה כו': לה) חלה דהאי איפשר אות ת' נמחק:

לו) הוא ולא שליג עליה אלא מדין דקדושה חלה והרי חולין במעי האם כדפירשנו: לז) מתמיהין לי: כיצד תיבות ולד שלמים נמחק:

לא) כל באותה קדושה: ב) גוף אחר כיון אות ת' נמחק: ג) קאים אין מוסיף חומש אלא נחכפר באשם אחר וניתק זה הראשון לעולה מהו כי אין מוסיף חומש הנ"מ אותו הגוף באותה קדושה אבל אותו הגוף בקדושה אחרת לא כו' הוא אין מוסיף חומש: ד) או מתכפר מוסיף: ה) דבא פשיטא דמתכפר עושה תמורה דאי הקדישיה עושה תמורה אם כן כו' עושין תמורה והיכי דמי כגון: ו) אמר לי הונא תיבת רב נמחק: ז) מלבד אשר תשיג ידו גר. בהומש פי' בקונטרס להביא קרבנות נדבה בהשיג יד עם חובתו א) ובתלמוד לא משמע כן: ח) ליה מתנה קא יהב ליה אלא לענין תמורה הא"ק הפרישו לו אחרים כהפריש הוא משלו מה הפריש משלו עושה תמורה אף: ט) לא לעולם לענין כפרה ודקא קשיא לך מתנה קא יהבין: י) מאי הוה עלה. גליון דמקושיא דא"כ מצינו לאו הוכחה הוא דכיון דאין הצבור ממירין אם הקדישו כיון הוא שיחיד שיקדיש לצורכו לא יפיר. וכן בתוס': יא) תמורה התורם משלו: יב) יוסי. עי' תוס' לקמן (דף כז): יג) לענין עולה ומוסיף חיבת זה נמחק: יד) אתא והקדיש תיבת מעיקרא נמחק: טו) אחרינא גרסינן ירושלמי: טז) הכא ובהוא פירושא מפרשא הכ"ד: יז) מודים אותו אין: יח) דדיה דאי פרקי ליה: יט) אלא ש"מ בתר: כ) על נזרו מלבד: כא) מלבד אייתר. ס"א

עין משפט
נר מצוה

עד א מיי' פ"ז מהלי' ערכין הל"ד:
עה ב מיי' פי"ב מהלי' מעשה הקרבנות הלכה י:
עו ג מיי' פי"ח מהלי' תמורה הל"ד:
עז ד מיי' פי"ב מהלי' תרומות הל"ב:
עח ה מיי' פי"ח מהלכות תמורה הלכה ז:
עט ו מיי' פי"ח מהלי' מעשה הקרבנות הלי' ז ופ"ט:
צ ז מיי' פי"ב מהלי' מעולי המקדשין הל"ו:

מוסף רש"י

דאמר ר' אבהו אמר ר' יוחנן. שלמה דברים בענין מעלה לא תומת מכירו (יומא ב:). מקדיש מוסיף חומש. המקדים בהמתו לגאלה כו' מכירו מוכה שעלין. המקדים הוי בעלים לענין מוקפא חומש. אם חיימתה וכו' לחללה. אבל אם בא המתכפר לחללה אינו נרוך להוסיף חומש, דגבי חומש כתיב (ויקרא כז) ואם המקדיש יגאל ונו' מקדיש ולא מתכפר (יומא שם) וכ"ר (בחרים ג.). ומתכפר עושה תמורה. לאיתוי הוי בעלים דידיה (שם). אבל המקדיש אם המיר כה אינה תמורה. דאין ממירין בשל אחרים והאי לאו בעלים דידיה הוא (יומא שם). והתורם משלו. על כרי של מכירו (בחרים שם). טובת הנאה שלו. ואם בא אחר ואחר הילך אלא זה ומן תרומה זו לכן כתי כהן, שלו זה היא, שתרומה שלו, שנאמר (דברים כו) כי תכלה לעשר את כל מעשר תבואתך ונו' ונתת לגר ונו', תלה הכתוב הנתינה כמי שמעשרה משלו (יומא שם וכ"ר בחרים שם). אין ממירין. כלומר אם המיר אין תומר, דכל ממירין דתמורה דעבוד הוא (חולין שם ע"פ הגמ' שם ב.) לא אברין בעוברין. לגבי בהמת חולין זו תמורה תחת עובר בהמת קדשים זו (שם שם). ולא עוברין באברים. עובר בהמת חולין זו תמורה בהמה של בהמת קדשים זו (שם). רצה בה מתכפר. ויחולל ירצה. רצה בוולדה מתכפר. ויבא מרעה (בכורות נח.) הלא תשיב ליה הולד תחת הולד, דדעתיה הוה דמי לתכפר בעובר ומתכפר בחזו מנס שילה (מנחות פא. וכ"ר לקמן כה.).

שיטה מקובצת

ג) כל באותה קדושה: ב) גוף אחר כיון אות ת' נמחק: ג) קאים אין מוסיף חומש אלא נחכפר באשם אחר וניתק זה הראשון לעולה מהו כי אין מוסיף חומש הנ"מ אותו הגוף באותה קדושה אבל אותו הגוף בקדושה אחרת לא כו' הוא אין מוסיף חומש: ד) או מתכפר מוסיף: ה) דבא פשיטא דמתכפר עושה תמורה דאי הקדישיה עושה תמורה אם כן כו' עושין תמורה והיכי דמי כגון: ו) אמר לי הונא תיבת רב נמחק: ז) מלבד אשר תשיג ידו גר. בהומש פי' בקונטרס להביא קרבנות נדבה בהשיג יד עם חובתו א) ובתלמוד לא משמע כן: ח) ליה מתנה קא יהב ליה אלא לענין תמורה הא"ק הפרישו לו אחרים כהפריש הוא משלו מה הפריש משלו עושה תמורה אף: ט) לא לעולם לענין כפרה ודקא קשיא לך מתנה קא יהבין: י) מאי הוה עלה. גליון דמקושיא דא"כ מצינו לאו הוכחה הוא דכיון דאין הצבור ממירין אם הקדישו כיון הוא שיחיד שיקדיש לצורכו לא יפיר. וכן בתוס': יא) תמורה התורם משלו: יב) יוסי. עי' תוס' לקמן (דף כז): יג) לענין עולה ומוסיף חיבת זה נמחק: יד) אתא והקדיש תיבת מעיקרא נמחק: טו) אחרינא גרסינן ירושלמי: טז) הכא ובהוא פירושא מפרשא הכ"ד: יז) מודים אותו אין: יח) דדיה דאי פרקי ליה: יט) אלא ש"מ בתר: כ) על נזרו מלבד: כא) מלבד אייתר. ס"א

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com